

CZEGO I JAK
BĘDZIEMY SIĘ UCZYĆ?

BLANDYNA
ZAJDLER

SCENARIUSZE LEKCJI GEOGRAFII dla III etapu edukacyjnego w zakresie rozszerzonym

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – Anna Kasperska-Gochna
Recenzja merytoryczna – Alicja Węsierska-Kwiecień
Agnieszka Stanuszkiewicz
Katarzyna Szczepkowska-Szczęśniak
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji

Metody badań geograficznych i ich rola we współczesnym świecie.

Klasa I, Blok I; Pp. – R. Dział I (1, 3, 5, 6)

Cel: Uświadomienie uczniom różnorodnych metod i form pracy na lekcjach geografii, służących rozwijaniu samodzielności w zdobywaniu wiedzy i umiejętności geograficznych, komunikacyjnych, językowych i innych. Uczeń:

- wymienia źródła informacji geograficznych i omawia ich przydatność w życiu codziennym;
- interpretuje treści geograficzne przedstawione różnymi metodami kartograficznymi;
- odczytuje i interpretuje informacje z tabel i wykresów, analizuje diagramy i wykresy, rysunki;
- wykorzystuje technologie informacyjno-komunikacyjne i geoinformacyjne (GIS) do pozyskiwania, przechowywania, przetwarzania i prezentacji informacji geograficznych;
- stosuje nazewnictwo angielskie do określania podstawowych źródeł informacji geograficznej.

Metody/Techniki/Formy pracy: praca z materiałami źródłowymi, z podręcznikiem – mapa mentalna, kula śniegowa, burza mózgów; sesja plakatowa w grupach, indywidualna.

Środki dydaktyczne: mapa ścienna fizyczna Polski, atlas, rzutnik, laptop, podręcznik, portal internetowy Scholaris, GIS, prezentacja multimedialna; karteczki samoprzylepne; ankiety diagnostyczne, np. ***Jak lubię się uczyć geografii?***

Opis przebiegu lekcji

Faza wstępna: Nauczyciel: Objaśniamy uczniom temat i cele lekcji. Wykorzystując prezentację multimedialną pt. „Metody pracy z uczniem” pokazujemy i krótko omawiamy wybrane metody, które będziemy najczęściej stosować na geografii. Prezentujemy metody, które zastosujemy podczas bieżącej lekcji.

Faza realizacji:

- Nauczyciel: Prosimy uczniów, by **w parach** wypisali na kartkach samoprzylepnych: **Najbardziej znane źródła informacji geograficznej** (jedna do trzech odpowiedzi) i przyklepili je na tablicy. Prosimy osoby chętne do skomentowania zapisów wg schematu: **Których źródeł wskazano najwięcej? Z których korzystamy najczęściej w życiu codziennym? Dlaczego?** Dzielimy uczniów na **5 grup**

(np. łączymy 2 sąsiadujące pary) i stosując **metodę kuli śniegowej**, każdej grupie przydzielamy samo zadanie do wykonania w oparciu o inne źródło wiedzy geograficznej (zapisane na tablicy i w zeszytach), np.: **Jakie przykładowe informacje można zdobyć o Polsce/wybranych obszarach w oparciu o:** Grupa 1: Mapę fizyczną Polski – ścienną i w atlasie; Grupa 2: Internet – portal Scholaris; Grupa 3: Rocznik statystyczny – rozdział „środowisko geograficzne Polski” lub tabele danych w podręczniku; Grupa 4: Zdjęcie lotnicze „Polska z lotu ptaka”; Grupa 5 – GIS. **W jaki sposób (jakimi metodami) przedstawiono informacje o Polsce we wskazanym źródle wiedzy?**

- Uczniowie przez ok. 10 min pracują w grupach i zapisują przykładowe informacje o Polsce ze wskazanego źródła, tworząc mini-**plakaty** w postaci tzw. **Mapy mentalnej**, a następnie – w ciągu kolejnych 10–15 min. liderzy prezentują zanotowane odpowiedzi i zapisują na tablicy po 1 zdaniu na temat przydatności źródła, nad którym pracowali. Wszyscy uczniowie notują te informacje, np. w karcie pracy.

Faza końcowa – podsumowująca: Nauczyciel krótko podsumowuje pracę grup i dziękuje za efektywną współpracę oraz trafne wnioski. Prosi o przemyślenie tematu w domu i odpowiedź na pytanie: Jaka jest rola badań geograficznych we współczesnym świecie? Jaka jest ich przydatność w życiu codziennym? Można tę odpowiedź przygotować pisemnie bądź ustnie. Następnie rozdaje ankiety, dotyczące preferowanych sposobów uczenia się uczniów, ewentualnych trudności i zainteresowań geograficznych.

Komentarz metodyczny

Należy dokonać swego rodzaju diagnozy wstępnej. Informujemy uczniów, że na lekcjach geografii będą pracowali w grupach, w parach oraz indywidualnie z wykorzystaniem różnorodnych, atrakcyjnych metod, typu: projekt, Webquest, ranking, metaplan, kula śniegowa, mapa mentalna, analiza SWOT oraz źródeł informacji, do których należą: mapa, rocznik statystyczny, portale internetowe, np. Scholaris, wywiady, obserwacje terenowe i inne. Wykorzystując specjalnie przygotowaną na lekcję prezentację multimedialną pt. „Metody pracy na lekcjach geografii” objaśniamy krótko, na czym polegają metody mniej znane, niektóre zastosujemy w praktyce podczas lekcji do wykonania określonych zadań; przy okazji sprawdzamy wybrane umiejętności, np. czytania map, analizowania danych statystycznych oraz wnioskowania na ich podstawie. Na koniec lekcji można rozdać krótką ankietę diagnostyczną, aby zebrać niezbędne dane co do umiejętności i preferowanych sposobów uczenia się, aby móc odpowiednio planować formy i metody pracy w ciągu całego procesu edukacji geograficznej. Przy okazji otrzymamy

informacja o temat ewentualnych problemów uczniów, dla których będziemy musieli przygotować odpowiednie działania wspierające, oraz o uzdolnieniach i zainteresowaniach geograficznych uczniów, aby je właściwie wspierać i rozwijać, stawiając odpowiednie wyzwania motywujące.

Kompetencje w zakresie: rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności (słownictwo angielskie np.: metoda pracy, praca w grupie, aktywność, badania terenowe, analiza, mapa, źródło), matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.